

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelma ja Sote-rakennemuutostuksen valmistelua tukeva vapaaehtoinen alueellinen yhteistyöhanke

KH 18.05.2020 § 131
162/02.05.02/2020

Valmistelija kaupunginsihteeri

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelma ja Sote-rakennemuutostuksen valmistelua tukeva vapaaehtoinen alueellinen yhteistyöhanke

Kunnissa ja kuntayhtymissä on kevään 2020 aikana käsitelty Hämeen liiton pyynnöstä kahta valtionavustuskokonaisuutta, joilla Marinin hallitus on käynnistänyt sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen. Hämeen liitto on pyytänyt kevään 2020 aikana kuntien ja kuntayhtymien alustavat sitoutumispäätökset valtionapuhankkeeseen koskien Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelmaa (HL/336/04.03.01/2019) sekä sote-rakennemuutostuksen valmistelua tukevaan hankkeeseen (HL/28/04.03.01/2020).

Kaikki Kanta-Hämeen kunnat ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuulliset kuntayhtymät ovat antaneet alustavan sitoutumisensa hankkeisiin ja niiden hallinnointimalliin. Nyt kuntien ja kuntayhtymien käsiteltäväksi tulevat molempien hankkeiden lopulliset hankesuunnitelmat. Sosiaali- ja terveysministeriön antaman hakuaiakataulun mukaisesti kuntien ja kuntayhtymien sitoutumiset hankkeisiin on käsiteltävä toimitelmassa 27.5.2020 mennessä ja toimitettava tiedoksi Hämeen liittoon, joka toimittaa sitoutumistiedot sosiaali- ja terveysministeriölle. Sosiaali- ja terveysministeriö antaa päätöksensä valtionavustuksista kesän 2020 aikana. Koronavirusepidemian vuoksi hakuihin ja hakuaiakatauluihin voi vielä tulla muutoksia.

Hankesuunnitelmat on valmisteltu Hämeen liiton koordinoimana yhdessä kuntien ja kuntayhtymien eri valmistelutyöryhmien sekä sidosryhmien kanssa. Kanta-Hämeen ylimmästä sosiaali- ja terveydenhuollon johdosta koostuva strateginen sote-kehittämisryhmä on hyväksynyt hankesuunnitelmat kokouksessaan 23.4.2020. Maakuntahallitus on kokouksessaan 9.3.2020 valtuuttanut Hämeen liiton viraston viimeistelemään ja maakuntajohtajan allekirjoittamaan valtionavustushakemukset Hämeen liiton nimissä hakuaiakojen puitteissa.

Kanta-Häme hakee sosiaali- ja terveysministeriöltä täysimääräisenä (100%) valtionavustuksena Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman mukaiseen hankekokonaisuuteen 2 611 000 euroa vuosille 2020 - 2022. Summa vastaa Kanta-Hämeen laskennallista osuutta valtionavustuksesta. Avustusta jaetaan kansallisesti vuonna 2020 70 miljoonaa euroa.

Sote-rakennemuutoksen valmistelua tukevan hankkeen osalta Kanta-Häme hakee valtionavustusta 5 788 642 euroa. Tästä 1 738 000 euroa koskee usean maakunnan yhteishanketta tuotannonohjauksen kehittämiseksi (osa-alue 4) ja josta Kanta-Hämeeseen haettava valtionavustusosuus on 964 400 euroa. Yhteensä Kanta-Hämeeseen haettavan valtionavustuksen määrä on kaikki osa-alueet mukaan lukien 5 015 042 euroa.

Valtionavustus sote-rakennemuutoksen valmistelua tukevalle hankkeelle kattaa 80 prosenttia kustannuksista. Kunta- ja kuntayhtymäkohtaiset omavastuuosuudet on eritelty liitteeseen 11. Omavastuuosuutta voi korvata myös työpanoksena hankkeelle. Yhteensä sote-rakennemuutoksen valmistelua tukevana valtionavustuksena jaetaan kansallisesti 120 miljoonaa euroa, joista 25 miljoonaa laskennallisesti hankkeen osa-alueeseen 1. Sote-rakennemuutoksen valmistelua tukevan hankkeen valtionavustus myönnetään vuosille 2020-2021. Valmistelussa ei kyse ole tulevan sote-uudistuksen toimeenpanosta, vaan vapaaehtoisen alueellisen yhteistyön ja yhteisen valmistelun tukemisesta.

Kanta-Hämeen lopulliset rahoitus- ja omavastuuosuudet määrittävät sosiaali- ja terveysministeriön avustuspäätösten perusteella. Rahoituspäätösten myötä hallinnoijatahona toimiva Hämeen liitto tekee sopimukset kunkin kunnan ja kuntayhtymän kanssa hankkeen toteutuksesta ja rahoitus- ja omavastuuosuuksista ja niiden kattamisesta. Näin ollen kunta- ja kuntayhtymäkohtainen omavastuuosuus voi olla hankesuunnitelmassa esitettyä pienempi.

Kyseessä on kaksi eri valtionapuhanketta, mutta sosiaali- ja terveysministeriö arvioi Kanta-Hämeen Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hankkeen ja sote-rakennemuutoksen valmistelua tukevan hankkeen valtionapuhakemukset yhtenä kokonaisuutena. Hankkeita arvioidaan muun muassa niiden väestöllisen kattavuuden, tarvelähtöisyyden ja taloudellisten vaikutusten näkökulmasta. Lisäksi erityisenä arvioitavana kohteena Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelman osalta ovat saatavuuden parantaminen, asiakkaiden ja sidosryhmien osallisuus, digitaalisuuden hyödyntäminen sekä palvelujen toimivuus yhdessä. Kaikki Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman mukaiseen hankekokonaisuuteen liittyvät digitaalisten palveluiden kehittämishankkeet rahoitetaan sote-rakennemuutoksen valmistelua tukevasta hankkeesta.

Kanta-Hämeen Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman mukaisen hankekokonaisuuden tarkoituksena on kehittää sosiaali- ja terveydenhuollon perustason palveluita yhteistyössä erityistason palveluiden ja sidosryhmien kanssa viiden ydintavoitteen kautta. Kehittäminen toteutetaan nykyorganisaatioissa nykyisellä lainsäädännöllä vuosien 2020-2022 aikana. Ohjelman kansalliset ja siten myös Kanta-Hämeen Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman mukaisen hankekokonaisuuden päätavoitteet ovat:

1. palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja jatkuvuuden parantaminen

2. toiminnan painotuksen siirtäminen raskaista palveluista ehkäisevään ja ennakoivaan työhön
3. palveluiden laadun ja vaikuttavuuden parantaminen
4. palveluiden monialaisuuden ja yhteen toimivuuden varmistaminen
5. kustannusten nousun hillitseminen

Kanta-Hämeen Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus – hankekokonaisuuden kehittämistyö perustuu erityisesti Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen syksyn 2019 asiantuntija-arvioon Kanta-Hämeen soite-palvelujen kehittämistarpeista sekä sosiaali- ja terveysministeriön ja Kanta-Hämeen välisiin keskusteluihin tammikuussa 2020. Kehittämistyö painottuu nykyisten terveyskeskusten vastaanottotyöhön ja aikuissosiaalityöhön, kaikenikäisten mielenterveys- ja päihdepalveluihin, lasten, nuorten ja perheiden palveluihin sekä ikääntyneiden palveluihin ja omaishoitoon. Hankkeessa kehitetään sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten uudenlaiset, monialaiset toimintatavat asiakkaiden palveluiden saatavuuden parantamiseksi helpommin ja nopeammin yhden yhteydenoton periaatteella. Kanta-Hämeen Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus - hankekokonaisuuden läpileikkaavina tavoitteina ovat asiakasosallisuuden vahvistaminen, uusien teknologioiden ja digitalisaation maksimaalinen hyödyntäminen, johtamisen uudistaminen ja toimintakulttuurin muutos.

Sote-rakennemuutoksen valmistelua tukevan hankkeen osalta hankekokonaisuuden tavoitteena on tukea sosiaali- ja terveyspalvelujen yhteistyötä ja yhteistä kehittämistä Kanta-Hämeessä, vahvistaa tietojohdantaa sosiaali- ja terveydenhuollossa päätöksenteon ja johtamisen eri tasoilla sekä huolehtia sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien kehittämisestä. Lisäksi hankkeen kautta toteutetaan Kanta-Hämeen Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus –ohjelman mukaisen hankekokonaisuuden välttämättömät digiratkaisut asiakkaan ja ammattilaisen näkökulmasta, ja vahvistetaan asiakasosallisuutta, hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä yhteistyötä soite-palvelujen tutkimus- ja kehittämistoiminnassa.

Hanke koostuu kolmesta osa-alueesta:

1. vapaaehtoinen alueellinen valmistelu ja hankekoordinaatio
2. johtamisen ja ohjauksen kehittäminen
3. toimintatapojen ja –prosessien uudistaminen ja yhtenäistäminen digitaalisten välineiden avulla

Lisäksi erillisen osa-alueen 4 kautta toteutetaan yllä kuvattujen sisältöjen mukaisia hankkeita, joissa mukana on useampi maakunta. Kanta-Häme on hakijana usean maakunnan yhteisessä tuotannonohjauksen kehittämishankkeessa.

Osa-alueen 1 osalta valtionavustusosuudet jaetaan alueille laskennallisesti perustuen alueen asukaslukuun ja kiinteään avustusosuuteen. Osa-alueen rahoitusta kohdennetaan vapaaehtoiseen yhteistyöhön ja koordinaatioon osa-alueiden 2 ja 3 osalta, hankehallintoihin, viestintään sekä omistajaohjauksen ja -politiikan vahvistamiseen. Kanta-Hämeen osuus voi osa-alueen 1 osalta

olla enimmillään 930 000 euroa. Osa-alueen 1 hyväksyty hakemus on edellytys rahoituksen myöntämiselle osa-alueeseen 2.

Osa-alueen 2 sisällöt noudattavat hankeoppaan mukaista niin sanottua maakuntajärjestäjän käsikirjaa. Osa-alue kattaa johtamisen ja toimintakulttuurin muutoksen tukemisen erityisesti Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hankekokonaisuuden osalta, tietojohtamisen kehittämisen, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vahvistamisen, asukas- ja asiakasosallisuuden parantamisen sekä soteen liittyvän tutkimus- ja kehittämistoiminnan yhteistyön tiivistämisen niin Kanta-Hämeessä kuin erityisvastuualueellakin. Osa-alueen kautta kehitetään myös hoito- ja palvelupolkuja yhä vaikuttavammiksi.

Osa-alueen 3 kautta rahoitetaan kaikki Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus –ohjelman hankekokonaisuuteen liittyvät digitaalisten palveluiden kehittämishankkeet. Osa-alue sisältää asiakkaan digitaalisten palvelujen kehittämistä, ammattilaisen työn tukemista mm. toiminnanohjauksen, etäpalvelujen ja automaation myötä sekä nykyjärjestelmien kehittämistä ja parantamista. Osa-alueen kautta huolehditaan myös merkittävässä määrin kansallisten määritysten ja velvoitteiden, mm. sosiaalihuollon palvelutehtävälukituksen täyttämistä.

Sosiaali- ja terveysministeriö pyrkii antamaan päätöksensä rahoitettavista hankkeista ja rahoituksen määrästä kesän 2020 aikana. Rahoituspäätösten jälkeen Hämeen liitto hankehallinnoijana tekee sopimukset toteutuksesta hankkeisiin sitoutuvien Kanta-Hämeen kuntien ja järjestämisvastuullisten kuntayhtymien kanssa. Jotta hankkeet voidaan käynnistää suunnitellusti, Hämeen liitto pyytää toimittamaan kuntien ja kuntayhtymien päätökset sitoutumisestaan 27.5.2020 mennessä osoitteeseen hameenliitto@hame.fi.

Valtionavustushakemukset liitteineen ovat kokouksessa nähtävinä.

Lisätietoja asiassa antaa projektipäällikkö Niina Haake, niina.haake@hame.fi p. 040 8696436.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus hyväksyy kaupungin puolesta molemmat edellä tarkoitetut hankesuunnitelmat liitteineen ja hyväksyy kaupungin osaltaan sitoutuvan hankkeisiin.
Käsittely	Keskustelun kuluessa jäsen Johanna Häggman ehdotti kaupunginhallituksen panevan asian pöydälle lisäharkintaa varten. Päätettyään keskustelun puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen olleen asiasta yksimielinen.
Päätös	Kaupunginhallitus pani asian pöydälle lisäharkintaa varten.